

Vergaderjaar 2024–2025

26 991

Voedselveiligheid

Nr. 590

**BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN VOLKSGEZONDHEID,
WELZIJN EN SPORT**

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 15 januari 2025

Via deze brief informeer ik uw Kamer nader over het voedselveiligheidsincident waarbij mensen besmet zijn geraakt door Hepatitis A virus (HAV) na de consumptie van besmette blauwe bessen.

Ik kan me goed voorstellen dat dit bericht tot zorgen heeft geleid. Ik betreur ten eerste de ziektegevallen bij dit incident, en met name wanneer dit tot ziekenhuisopname heeft geleid. Dit is vaak heel ingrijpend voor de betrokkenen en hun omgeving.

Alhoewel het onmogelijk is besmettingen door voedsel volledig te voorkomen, is zo'n incident een signaal dat beheersing van de risico's niet optimaal heeft plaats gevonden. De primaire verantwoordelijkheid voor de voedselveiligheid ligt bij de producent en de overheid houdt toezicht hierop.

Het is bij dergelijke incidenten van enorm belang om zo snel mogelijk de besmettingsbron te vinden om juiste en gerichte mitigatie maatregelen te kunnen nemen. Het systeem van surveillance van voedselinfecties en bronopsporingsonderzoek heeft goed gewerkt bij het vinden van de besmettingsbron. Hierbij wordt steeds vinger aan de pols gehouden. Dit heeft mogelijk gemaakt dat de juiste maatregelen zijn genomen om het besmette voedsel uit de voedselketen te halen.

HAV infecties verspreiden zich van mens-op-mens, vaak via voedsel waarbij bevroren (rode) vruchten een bekende mogelijke bron van infectie zijn. Hepatitis A kan zo mild verlopen dat iemand het niet eens merkt. Symptomen treden na de (relatief lange) incubatietijd (gemiddeld 28 dagen) op en zijn over het algemeen vermoeidheid, lichte koorts, soms pijn in de bovenbuik en misselijkheid. Bij volwassenen kan de infectie gepaard gaan met geelzucht. Slechts bij hoge uitzondering ontstaan levensbedreigende complicaties. Hepatitis A duurt in de meeste gevallen niet langer dan 6 weken, maar vermoeidheid kan langer aanhouden. De ziekte wordt niet chronisch.

Het RIVM verzamelt continu signalen over ziektegevallen via de meldingsplicht. Hierbij zijn artsen en medisch laboratoria verplicht om patiënten

met een hepatitis A diagnose te melden aan de GGD die deze meldingen vervolgens doorgeeft aan het RIVM voor een landelijk beeld. Opvallende toenames waarbij voedsel de vermoedelijke bron is wordt door RIVM met de NVWA gedeeld.

Zodoende heeft het RIVM eind december 2024 de NVWA geïnformeerd dat er een verhoging van HAV patiënten is waarbij op basis van DNA analyse van het virus exact het hetzelfde virus is aangetoond. Dit duidt op een gemeenschappelijke bron van infectie. Op basis hiervan is het zogenaamde bronopsporingsonderzoek gestart (uitgevoerd door de GGD). Het doel hiervan is om een verband te vinden tussen de patiënten wat betreft hun voedselconsumptie. Uit dit onderzoek kwam blauwe bessen uit de diepvries van de Albert Heijn als meest waarschijnlijke bron naar voren. De NVWA heeft daarop monsters genomen van dit product die bij de patiënten nog in de vriezer lagen. WFSR (Wageningen Food Safety Research) heeft vervolgens in 2 verpakkingen van 1 patiënt HAV kunnen aantonen.

De NVWA heeft daarop op 13 januari contact opgenomen met Albert Heijn. Dit heeft tot een terugroepactie met publieke waarschuwing geleid.¹ Het cluster bestaat in totaal uit 12 patiënten met eerste ziekte-dagen tussen 26 november en 29 december 2024. De leeftijd binnen dit cluster is mediaan 45 jaar (25–77 jaar), waaronder 6 mannen. Vier patiënten zijn in het ziekenhuis opgenomen (geweest).

De door de NVWA verkregen informatie gaf op 14 januari aan dat de bessen enkel in het teruggeroepen product terecht gekomen zijn, dat de betreffende leverancier alleen aan Albert Heijn heeft geleverd en dat de bessen vanuit Polen ingekocht zijn. Dit heeft geresulteerd in een melding vanuit NL in het Europese systeem van snelle waarschuwingen (RASSF) zodat gerichte maatregelen ook in de betrokkene lidstaten genomen kunnen worden.

Naast de informatie op de websites van de betrokken partijen in het bronopsporingsonderzoek (RIVM, NVWA en de GGD) heeft ook het Voedingscentrum specifieke informatie over dit incident op haar website geplaatst als gerichte voorlichting voor de consument.

Door de genomen maatregelen zijn de betreffende bessen die geleverd zijn in Nederland in beeld gekomen en met de nu gaande terugroepactie uit de handel gehaald. Uiteraard zal de NVWA waar nodig (extra) controles uitvoeren. Daarnaast houdt het RIVM het verdere verloop van dit incident aan de humane kant nauwlettend in de gaten. Tevens is er een ander lopend cluster van ziektegevallen waar mogelijk nog een levensmiddel in beeld kan komen. Als dit onderzoek relevante informatie oplevert, zal ik deze uiteraard met uw Kamer delen.

De Staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport,
V.P.G. Karremans

¹ <https://www.nvwa.nl/documenten/waarschuwingen/2025/01/14/veiligheidswaarschuwing-ah-blauwe-bessen-diepvries-van-albert-heijn>.